

RADOVAN DÁVID

vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Práva pečující rodiny a opatrovníka – konflikt či soulad?“

**Instituce akreditovaná u Ministerstva vnitra ČR
Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí**

Termín a místo konání: 27. května 2026 od 9:00
online

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

sedmnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, osmnáctiletá praxe lektora právnických fakult v Brně a Bratislavě, patnáctiletá praxe v oblasti vzdělávání úředníků, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Péče o zletilé osoby s omezenou svéprávností, se zdravotním postižením nebo v jiné zranitelné situaci často spojuje dva světy – každodenní praxi pečující rodiny a právní rámec zastupování prostřednictvím opatrovníka. Zatímco rodina zpravidla přináší blízkost, zkušenost a dlouhodobou kontinuitu, opatrovník (ať už rodinný, nebo veřejný) stojí v roli právního zástupce, který je odpovědný za zastupování při jednání s úřady, zdravotnickými zařízeními či soudy. V praxi však dochází k napětí: kde končí rozhodovací právo pečující rodiny a kde začíná odpovědnost opatrovníka? Jak sladit právo rodiny na zapojení do péče s právní povinností opatrovníka chránit nejlepší zájem zastoupeného? A kdy se z komplementárního vztahu stává konflikt, který je třeba řešit intervencí soudu nebo sociálních služeb? Seminář se zaměří na praktické situace, které sociální pracovníci řeší při koordinaci mezi rodinou a opatrovníkem – od hospodaření s majetkem a správy financí přes rozhodování o zdravotní péči až po otázky každodenního života a důstojnosti klienta. Účastníci získají orientaci v právním rámci, judikatuře i doporučených metodách spolupráce. Diskutovány budou také možnosti prevence konfliktů, mediace, postupy soudu i role sociálních služeb. Cílem je posílit schopnost pracovníků rozpoznat hranice kompetencí, vést vyváženou komunikaci a podporovat soulad mezi rodinou a opatrovníkem vždy ve prospěch zletilého klienta.

Po absolvování programu bude účastník schopen:

- vysvětlit právní postavení opatrovníka a pečující rodiny
- rozlišit kompetence rodiny a právní odpovědnost opatrovníka
- identifikovat situace, kdy dochází ke konfliktu zájmů
- argumentovat principem nejlepšího zájmu zletilého člověka
- posoudit hranice rodičovské (rodinné) péče po dosažení zletilosti dítěte
- komunikovat s rodinou i opatrovníkem bez zvyšování napětí
- zpracovat dokumentaci a doporučení přezkoumatelným způsobem
- využít nástroje mediace a facilitace při konfliktu
- spolupracovat se soudem a sociálními službami v případech sporů
- posoudit vhodnost jmenování rodinného či veřejného opatrovníka
- zohlednit judikaturu českých i evropských soudů
- sestavit plán podpory, který sladí práva rodiny a povinnosti opatrovníka
- rozeznat, kdy je nutné požádat soud o zásah nebo změnu opatrovnictví
- doporučit preventivní postupy pro předcházení konfliktům

Dotazy, na něž by měl být kurz především zaměřen, lze posílat na kontaktní e-mail radovandavid@radovandavid.cz.

Obsah kurzu:**1. Postavení opatrovníka a pečující rodiny**

- právní rámec opatrovnictví zletilých
- kompetence a odpovědnost opatrovníka
- role rodiny při každodenní péči
- hranice mezi neformální a formální péčí
- přirozená autorita rodiny versus právní mandát
- situace, kdy rodina a opatrovník splývají v jedné osobě
- příklady z praxe sociálních služeb
- důsledky nesouladu v praxi
- princip nejlepšího zájmu opatrovance
- historický vývoj po zrušení zbavení způsobilosti

2. Práva a povinnosti opatrovníka

- zastupování v právních úkonech
- povinnost chránit majetek a spravovat finance
- odpovědnost vůči soudu a dohled opatrovnického orgánu
- povinnost respektovat důstojnost a autonomii klienta
- informování a konzultace s rodinou
- limity zásahů do soukromí zastoupeného
- povinnost vést spis a podávat zprávy soudu
- judikatura k výkonu opatrovnictví
- střet zájmů a jeho řešení
- náhrada škody způsobené opatrovníkem

3. Práva a postavení rodiny

- právo rodiny na zapojení do péče
- rodiče a sourozenci po dosažení zletilosti dítěte
- právo na informace a účast při rozhodování

- emocionální a vztahový kontext péče
- vliv rodiny na kvalitu života klienta
- právo rodiny nesouhlasit s postupy opatrovníka
- role rodiny v plánování sociálních služeb
- hranice zásahů rodiny do práv opatrovníka
- význam důvěry mezi rodinou a institucemi
- příklady dobré praxe

4. Konfliktní situace v praxi

- hospodaření s majetkem a finanční rozhodování
- volba zdravotní péče a léčebných postupů
- rozhodování o bydlení a umístění v zařízení
- cestování, kontakty s blízkými a partnerské vztahy
- střet v otázkách každodenní péče (strava, režim, volnočasové aktivity)
- rozdílné hodnoty rodiny a opatrovníka
- odmítání spolupráce jedné ze stran
- nejasnosti v komunikaci mezi institucemi
- příklady z praxe sociálních pracovníků
- prevence eskalace konfliktu

5. Právní prostředky řešení konfliktů

- role soudu při ochraně zájmů zastoupeného
- podání návrhu na omezení zásahů rodiny
- změna nebo odvolání opatrovníka
- jmenování kolizního opatrovníka ad hoc
- občanskoprávní žaloby a soudní přezkum
- trestněprávní odpovědnost při zneužití opatrovnictví
- nástroje správního dozoru nad opatrovníky
- judikatura k řešení konfliktů rodina–opatrovník
- test proporcionality zásahů
- alternativní nástroje před soudním sporem

6. Mediace a facilitace jako cesta k souladu

- principy mediace v rodinných a opatrovnických věcech
- facilitace mezi rodinou a opatrovníkem
- role sociálního pracovníka jako neutrálního prostředníka
- příklady úspěšně vyřešených konfliktů
- prevence dlouhodobého napětí
- posilování důvěry a komunikace
- techniky deeskalace konfliktu
- zapojení odborníků na rodinnou mediaci
- práce s emocemi a očekáváními rodiny
- limity mediace při závažných konfliktech

7. Participace zletilého klienta

- právo klienta na vyjádření názoru
- způsoby zjišťování přání a preferencí
- respekt k autonomii i při omezení svéprávnosti
- ochrana soukromí a intimity klienta
- zapojení klienta do plánování péče
- prevence retraumatizace a pocitu bezmoci
- hranice participace podle schopností klienta

- význam participace pro důvěru rodiny a opatrovníka
- judikatura k právu být slyšen
- participace jako nástroj prevence konfliktů

8. Role sociálních služeb a obce

- podpora rodiny i opatrovníka při péči
- plánování sociálních služeb s ohledem na konflikt
- případové konference jako nástroj koordinace
- multidisciplinární spolupráce
- prevence duplicitních zásahů institucí
- zapojení komunitních programů
- role obce jako veřejného opatrovníka
- monitoring kvality péče
- spolupráce s neziskovými organizacemi
- sdílení dobré praxe

9. Psychologické aspekty konfliktu

- vliv konfliktu na kvalitu života klienta
- stres a vyhoření pečující rodiny
- frustrace a izolace opatrovníka
- sekundární viktimizace klienta
- důsledky dlouhodobého napětí v rodině
- potřeba odborné psychologické podpory
- práce se sourozenci a širší rodinou
- riziko zanedbání nebo zneužívání klienta
- podpora resilience rodiny i opatrovníka
- prevence opakování konfliktů

10. Modelové situace z praxe

- rodina nesouhlasí s umístěním klienta do zařízení
- konflikt o hospodaření s důchodem a příspěvkem na péči
- spor o zdravotní léčbu a informovaný souhlas
- rozdílné pohledy na partnerský vztah klienta
- kolize zájmů mezi sourozenci a opatrovníkem
- veřejný opatrovník versus rodinný opatrovník
- odmítání spolupráce rodiny s institucemi
- příklady úspěšného zapojení mediace
- kazuistiky z české judikatury
- inspirace z evropské praxe

11. Preventivní opatření a dobrá praxe

- osvěta rodin o právech a povinnostech opatrovníka
- školení opatrovníků a sociálních pracovníků
- metodiky pro spolupráci rodina–opatrovník
- využití případových konferencí preventivně
- podpora otevřené komunikace v rodině
- mediace jako prevence sporů
- role neziskových organizací v podpoře rodin
- doporučení pro obce a sociální služby
- tvorba lokálních strategií prevence
- sdílení pozitivních příkladů

12. Diskuse a závěr

- shrnutí hlavních principů
- doporučené postupy pro praxi
- sdílení zkušeností účastníků
- diskuse nad modelovými situacemi
- inspirace pro lokální metodiky
- reflexe hranic mezi rodinou a opatrovníkem
- doporučení pro prevenci konfliktů
- návrhy na další vzdělávání